

การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตำบลนางแล จังหวัดเชียงราย

Development of Experiential Tourism Activities to Promote Health Tourism in Nang Lae Subdistrict, Chiang Rai Province

ขวัญฤทัย ครองยุติ¹* และ วชิรวิชญ์ วรชิตนุพงศ์²

Khwanruethai Krongyut¹ and Wachirawit Worachitsanupong²

¹คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Faculty of Tourism and Hotel, Chiang Rai Rajabhat University

² Faculty of Political Science and Public Administration,

Chiang Rai Rajabhat University

*Email: khwanruethai.kro@crju.ac.th

Received: Nov 01, 2023

Revised: Mar 14, 2024

Accepted: Mar 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ
1) วิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของชุมชน 2) ศึกษา
ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อการใช้บริการและประกอบกิจกรรม
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 3) พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ภายใต้แนวคิดการออกแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม กับปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชน เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลนางแลและภาคีเครือข่าย จำนวน 20 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม กับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ตำบลนางแลมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงเกษตร เชิงวัฒนธรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนที่หลากหลาย การเดินทางเข้าถึงสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักหลายรูปแบบ 2) นักท่องเที่ยวมีความต้องการบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงามในระดับมาก โดยผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดพบว่า ปัจจัยด้านราคาส่งผลกระทบต่อทางเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประกอบด้วยกิจกรรมลงมือทำและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนนางแล การรับประทานอาหารที่สด สะอาด ปลอดภัยและมีสุขภาพที่ดี การผ่อนคลายจิตใจและร่างกายไปกับกิจกรรมการบำบัดรักษาสุขภาพ และเลือกซื้อของฝากของที่ระลึกที่มาจากชุมชน โดยโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประกอบด้วยโปรแกรมสุขสบาย (ครึ่งวัน) และโปรแกรมสุขชีวา (เต็มวัน) ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ชุมชนควรปรับปรุงการให้บริการต้อนรับและการให้ข้อมูลของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานของฝ่ายต่าง ๆ ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การออกแบบเชิงประสบการณ์
โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Abstract

This research employed a mixed-methods approach with three main objectives: 1) to analyze the potential of tourism resources and the identity of the community, 2) to examine the needs of health tourists regarding services and activities, and 3) to develop health tourism activities based on experiential design to promote health tourism in Nang Lae Subdistrict, Mueang District, Chiang Rai Province. Qualitative data were collected through in-depth interviews and focus group discussions with 20 participants, including local scholars, community members, tourism entrepreneurs, and network partners, using purposive sampling. Quantitative data were collected via questionnaires distributed to 400 Thai tourists through convenience sampling. Qualitative data were analyzed using content analysis, while quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including percentages, means, standard deviations, and multiple regression analysis.

The results indicate that 1) Nang Lae Subdistrict has a variety of tourism resources-health, agricultural, and cultural tourism, as well as diverse community products-and is easily accessible, with various facilities and accommodation options available. 2) Tourists have a high demand for health and beauty herbal products. Multiple regression analysis revealed that the price factor had the most positive effect on health tourism activity choices, followed by product offerings and distribution channels, respectively. 3) Health tourism activities developed include engaging in and learning about the Nang Lae lifestyle, eating local food that is fresh, clean, safe, and healthy, relaxing the mind and body with health treatments, and purchasing

locally-made souvenirs. The health tourism programs developed consist of the half-day “Suksabai” program and the full-day “Sukcheewa” program. The evaluation of tourist satisfaction with these programs was at a good level. However, recommendations for the community include improving hospitality quality, enhancing the information provided by local guides, and increasing coordination efficiency to better welcome tourists.

Keywords: Health Tourism Activities, Experiential Design, Health Tourism Program

1. บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่เกิดขึ้นถือเป็นการระบาดครั้งใหญ่ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสร้างวิถีชีวิตแบบใหม่ของประชาชนในประเทศต่าง ๆ (Ministry of Tourism and Sports, 2020) ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยใน พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากที่สุดในโลก (UNWTO, 2022) แต่หลังจากการระบาดของโควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลง และการท่องเที่ยวภายในประเทศหดตัวลงร้อยละ 30.77 (Report on the tourism economy, 2022) ทั้งนี้ Ministry of Tourism and Sports (2020) กล่าวว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจะมุ่งแสวงหาประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และมีการกระจายตัวมากขึ้น โดยที่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสประสบการณ์ในท้องถิ่นจะได้รับความนิยมสูงขึ้น (Sriwilai & Thongsri, 2021)

การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ (experiential tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวร่วมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เป็นเจ้าของพื้นที่

กับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต้องการแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริงเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน (Jennings & Nickerson, 2006; Jennings et al, 2009) ทั้งนี้ จังหวัดเชียงรายได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดโดยมีประเด็นด้านการดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนาเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ (Quality of Life Promotion Division, 2019) คณะวิจัยได้ลงพื้นที่ในพื้นที่ตำบลนางแลเพื่อจัดทำประชาพิจารณ์ชุมชนท้องถิ่นพบว่า พื้นที่ตำบลนางแลได้มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยเน้นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงเกษตรเนื่องจากมีพื้นที่ที่ยังคงสภาพธรรมชาติสวยงาม สมบูรณ์ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะสั้นและระยะยาว กิจกรรมเที่ยวชมสวนสับปะรดนางแล และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสับปะรดนางแล เป็นต้น ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลบริบทของพื้นที่จึงได้เล็งเห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนางแลในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งถือได้ว่าชุมชนมีทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ประชาชนที่มีความรู้ในการบำบัดรักษาด้วยสมุนไพร มีแหล่งเรียนรู้หมอมือเมืองล้านนาที่ให้บริการด้านการบำบัดรักษาด้วยสมุนไพรพื้นบ้านและภูมิปัญญาล้านนา เช่น การดองเส้นแบบล้านนา การย่ำขา การนวดประคบสมุนไพร การแหกเขาควย (Wongpratum & Phumvitchuvet, 2021) อีกทั้งมีกลุ่มวิสาหกิจที่ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ เช่น ยานวดสมุนไพร ยาเหลือง ยาหม่อง สมุนไพรอบตัว เป็นต้น มีการรวมกลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษ และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถประกอบกิจกรรมเชิงการส่งเสริมสุขภาพได้หลากหลาย เช่น นาขั้นบันได เส้นทางปั่นจักรยาน เป็นต้น (Nang Lae Sub district Municipality, 2017) อย่างไรก็ตามชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและยังจำเป็นต้องมีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการเชิงสุขภาพที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่กำลังฟื้นตัวจากสถานการณ์โควิด-19 ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็น

ถึงความจำเป็นในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้แก่ชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนซึ่งจะเป็นหนทางที่ช่วยให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนชุมชนและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้เกิดการเติบโตอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของชุมชนในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อการใช้บริการและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
3. เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายใต้แนวคิดการออกแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

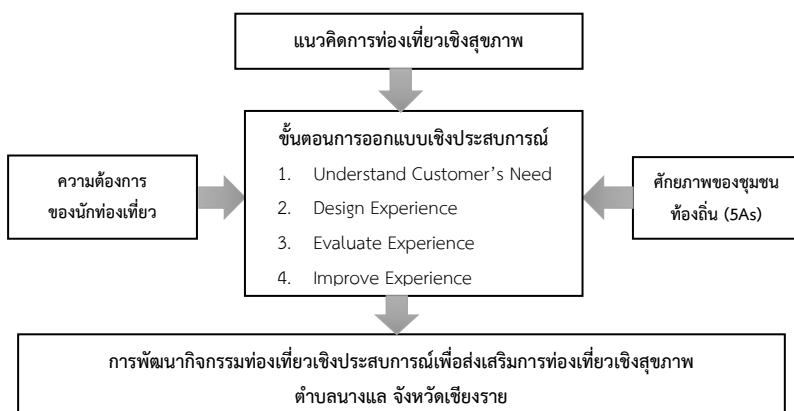

Figure 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

3. สมมติฐานการวิจัย

ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

4. วิธีการศึกษา

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพได้กำหนดคุณสมบัติในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key- informant) ดังนี้

- ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านการบำบัด รักษา และการดูแลสุขภาพโดยใช้สมุนไพรแบบล้านนา
- คนในชุมชน เป็นผู้ประกอบกิจการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รวมทั้งเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะที่กำหนดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 20 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ประชากรสำหรับการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วย

- 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางท่องเที่ยวในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณ Cochran (1977) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากร กำหนดสัดส่วนตัวอย่างร้อยละ 60 จากประชากรทั้งหมด และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการ

สุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 369 คน อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บแบบสอบถามและให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามเป็น 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient random sampling) และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว และตัวแทนหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของชุมชนในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อการใช้บริการและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
3. ประเด็นการสนทนากลุ่มการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายใต้แนวคิดการออกแบบประสบการณ์
4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแล

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและด้านการวิจัย จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC แต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถนำไปใช้ได้

4.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทำโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการเก็บแบบสอบถาม

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทำโดยรวบรวมและเรียบเรียงเอกสาร ตำรา หนังสือ วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล โดยพิจารณาจากแหล่งบุคคลที่ให้ข้อมูลแตกต่างกัน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

5. แนวคิดที่ใช้วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

5.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) คือการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทั้งดงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจโดยแบ่งเวลา จากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและ/หรือการบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด/

อบ/ประคบสมุนไพร การฝึกปฏิบัติสมาธิ ตลอดจนการตรวจร่างกาย การรักษาพยาบาลและอื่น ๆ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สดชื่น ผ่องใสและเป็นการเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรง ปรับสภาพจิตใจและร่างกายให้สมดุล และภายหลังการท่องเที่ยวก็สามารถนำกลับไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Thaweessri, 2014) ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) คือเส้นทางที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหา การบำรุงรักษา หรือ การเสริมสร้างสุขภาพที่ดีแก่บุคคลโดยมีขอบเขตครอบคลุมถึงการบริการต่าง ๆ ที่เป็นการดูแลและปรับปรุงสุขภาพในเชิงป้องกันแบบองค์รวม (Global Wellness Institute, 2014) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand, 2009) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ โดยแบ่งเวลาส่วนหนึ่งจากการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และกิจกรรมรักษาฟื้นฟูร่างกายจากการเจ็บป่วย หรือทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง โดยปัทิตตา ตันติเวชกุล (Tantivejkul, 2003) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) ในประเทศไทย 10 กิจกรรม ประกอบด้วย การนวดไทย การนวดเท้า การอบ/ประคบสมุนไพร สูดคนบำบัด การบริการอาบน้ำแร่ วารีบำบัด การฝึกกายบริหารท่าฤาษีดัดตน การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และการบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม

5.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว (5As)

Dickman (1996) กล่าวว่าสถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก (5As) ประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) โดยสถานที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความโดดเด่นและศักยภาพของสิ่งดึงดูดใจว่ามีความสามารถในการจูงใจหรือกระตุ้นความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นได้หรือไม่ 2) การเข้าถึง (Access)

การคมนาคมขนส่งและความสะดวกในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหากนักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางเข้าถึงยังสถานที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวได้ 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ซึ่งหมายรวมถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น สาธารณูปโภค น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงพยาบาล ธนาคาร สำนักงานไปรษณีย์ และการบริการในกรณีฉุกเฉิน 4) การบริการที่พัก (Accommodation) ควรจัดให้มีการให้บริการที่พักที่หลากหลายและได้มาตรฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการ และ 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายโดยดึงดูดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่มาออกแบบเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เลือกประกอบกิจกรรมและได้รับประสบการณ์ที่ดีกลับไป

5.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์

Karwacki (2011) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เสนอช่วงความทรงจำในเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเปิดเผยเรื่องราวความเป็นส่วนตัวผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น การได้กลิ่น การดมกลิ่น การทดสอบรสชาติ และการสัมผัส ร่วมกับการสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ร่างกาย และจิตใจ โดย Daver (2010) ได้จำแนกลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ประกอบด้วย การเสนอวิถีคนท้องถิ่นและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางศิลปะและความงาม การส่งเสริมบทบาทและประสบการณ์ทางบวก การสร้างการปฏิสัมพันธ์และเครื่องมือที่หลากหลายโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นตัวเสริม การไตร่ตรองแนวคิดและเรื่องราวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประหลาดใจ การให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มากเท่าที่จะทำได้ การจัดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เล็กเพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้สูงสุด สร้างความทรงจำจากการสร้างประสบการณ์ที่สามารถจับต้องได้ กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีความง่ายและดำเนินการอย่างระมัดระวัง มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

และผู้นำเกี่ยวข้องมีความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวได้ การพัฒนาและสร้างกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้รับความตื่นเต้น และสุดท้ายนักท่องเที่ยวต้องได้รับความประทับใจสูงสุด Pine & Gilmore (1999) แบ่งขอบเขตของประสบการณ์ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความบันเทิง (Entertainment) ลูกค้าซึ่มีกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 2) การเรียนรู้ (Education) ลูกค้ามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 3) การหนีความจำเจของชีวิตประจำวันเพื่อค้นหาสิ่งแปลกใหม่ (Escapist) ลูกค้ามีส่วนร่วมโดยตรงในการทำกิจกรรมและดื่มด่ำกับประสบการณ์ที่ได้รับ และ 4) การท่องเที่ยวเพื่อความผ่อนคลาย (Esthetic) ลูกค้าเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงแต่มีส่วนร่วมในประสบการณ์ไม่มากนัก โดยการออกแบบประสบการณ์ที่ดีประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การเข้าใจลูกค้าโดยการหา Experience Gap จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับประสบการณ์จริงที่ได้รับของลูกค้า 2) การออกแบบประสบการณ์ใหม่ที่ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย 3) การประเมินประสบการณ์เพื่อให้เห็นจุดบกพร่องจากการออกแบบประสบการณ์ให้ได้มากที่สุด และ 4) การปรับปรุงประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าให้มากที่สุด

5.4 แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาด

Kotler (2000) ได้ให้ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย โดยส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย 1) ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึงสิ่งที่ผู้ขายเสนอขายต่อตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจอยากได้เป็นเจ้าของ 2) ราคา (Price) หมายถึงมูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน โดยผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าผลิตภัณฑ์กับราคาและคุณภาพของการบริการของผลิตภัณฑ์ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ถึงคุณค่าที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์หรือการบริการ 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึงโครงสร้างหรือช่องทางเพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากผู้ผลิตไปยังตลาด

หรือผู้บริโภค และ 4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึงการกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาสนใจซื้อสินค้าและบริการจากกิจการผ่านการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงาน การส่งเสริมการขาย และการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์

6. ผลการศึกษา

6.1 ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของชุมชนในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยพิจารณาจากองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As สรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 1

Table 1 ผลการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลนางแล (5As)

องค์ประกอบการท่องเที่ยว (5As)	ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลนางแล
สิ่งที่ดึงดูดใจ (Attraction)	- ด้านเกษตร กลุ่มเกษตรและวิสาหกิจปลูกสับปะรดนางแล สับปะรดภูแล ลิ่นจี่ ลำไย - ด้านวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์บ้านคำ หมูบ้านลิโซ่ พระธาตุดอยไธสง วัดป่าพุทธาราม สำนักสงฆ์อาศรมร่มไทร - ด้านนิเวศ น้ำตกนางแลใน ดอยดง นาขั้นบันได ผาลาดรอยวัว - ด้านสุขภาพ โฮมโฮมผญาบริการการดอกเสี้ยน ย่ำขาง นวดประคบ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพร - ผลิตภัณฑ์ชุมชน แคบหมู ข้าวกล้อง น้ำข้าวกล้องงอก สมุนไพรดอยน้ำซับ ปุยอินทรี สับปะรดแปรรูป และหัตถกรรมไม้ไผ่
การเข้าถึง (Access)	เดินทางโดยใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และมีเส้นทางย่อย 3 เส้นทาง ได้แก่ ถนนบ้านเด่น – ท่าข้าวเปลือก ถนนบ้านป่าห้าว – บ้านสันลมจอย และถนนบ้านเด่น – บ้านนางแลใน สภาพถนนมีทั้งลาดยาง คอนกรีตเสริมเหล็ก หินคลุก และลูกรัง

องค์ประกอบการท่องเที่ยว (5As)	ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลนางแล
สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก (Amenities)	ระบบไฟฟ้า ประปา ระบบการกำจัดขยะ ระบบเครือข่ายโทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ลานพักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก
การบริการที่พัก (Accommodation)	โรงแรม บ้านพักตากอากาศ รีสอร์ท บ้านดิน อพาร์ทเมนต์ และโฮมสเตย์
กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)	- กิจกรรมเครื่องปั้นดินเผาตอดดินแดง - กิจกรรมการท่องเที่ยวหมู่บ้าน 5 ชนเผ่ากะเหรี่ยงคอยาว - กิจกรรมการท่องเที่ยวหมู่บ้านป่าซางวิวัฒน์ - การบริการนวดแผนไทย นวดเท้า ประคบสมุนไพร ดอกเส้น ย่ำซาง แหกเขาควาย โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและโฮมโฮมผญา - การบริการอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม

ทั้งนี้ จากการสนทนากลุ่มย่อยร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชน และเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลนางแลได้มาซึ่งอัตลักษณ์ท้องถิ่น 3 อย่าง ประกอบด้วย 1) สัมผัสประตูละแ่นที่มีรสหวานกรอบ 2) การใช้สมุนไพรบำบัดและการรักษาด้วยภูมิปัญญาล้านนา และ 3) ความเรียบง่าย ผ่อนคลายด้วยอากาศบริสุทธิ์

“ตัวตนของเราคือความเป็นเกษตร บ้านเราเป็นเกษตรกรกันทุกคน เกือบทุกบ้านปลูกสัมปรดทั้งนางแล ภูแล ซึ่งเป็นสินค้า GI ด้วยนะมีที่นี้ที่เดียว บางส่วนก็ทำนา วิวทุ่งนาก็สวยมาก กับอีกอันคือโฮมโฮมผญา อันนี้ขึ้นชื่อเลย ใครที่อยากรู้เรื่องการรักษาแบบล้านนาต้องไปเลยรับรองว่าอย่า ขาง แหกเขาควายนี่ไม่มีใครได้เห็นนอกจากบ้านเรา” (L1)

“ที่ว่าจุดเด่นของเราคือความเป็นบ้านนอกที่ไม่วุ่นวาย คนก็จะอยู่กันแบบเป็นมิตรเพราะรู้จักกันหมด ใครมาเที่ยวเค้าก็บอกคนเหนือใจดี

อากาศบ้านเราก็ได้เปรียบ เหมาะมากกับเป็นที่พักฟื้นหรือบำบัดคนที่เจ็บป่วย เรามีสวนสมุนไพรและการรักษาแบบล้านนา เรามีนวัตกรรม สปา กลุ่มที่ทำสมุนไพรน้ำยารวดก็มี ควรเอาพวกนี้แหละมาเป็นจุดขายของเรา ถ้าได้รับการส่งเสริมจริง ๆ ก็ไปได้ไกล” (L2)

“ป้าว่าจุดเด่นที่เรามีศักยภาพคือการนวดสมุนไพรสไลด์ล้านนา เรามีโฮมโฮมผญาที่ดีเมื่อก่อนตั้งให้เป็นที่เรียนรู้และบำบัดด้วยภูมิปัญญาล้านนา ทั้งดอกเสี้ยน ย่ำขาง อย่างสมุนไพร แซ่เท้า เช็ดใบไม้ แหกเขาควาย ฟาผ่า ซึ่งดังไปทั่วประเทศ ควรเอาจุดนี้มาเป็นตัวไฮไลต์ของบ้านเรา” (L3)

“ผมว่าเสน่ห์ของบ้านนางแลที่ทุกคนต้องรู้จักคือสับปะรด ใครมาบ้านเราต้องได้เจอกับสับปะรดภูแล” (L7)

“ใครมาบ้านเราก็จะบอกต่อกันเสมอว่าอากาศดี วิวสวย มีทั้งดอย ทั้งทุ่งนา ที่สำคัญมันไม่วุ่นวายนะ มาแล้วก็ได้ใช้เวลาพักผ่อนจริง ๆ เพราะหมู่บ้านเราเงียบสงบมาก ๆ” (L8)

6.2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อการใช้บริการ และประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทการนวดแผนไทย นวดเท้า การอบ/ประคบสมุนไพร สูดกลิ่นบำบัด การบริการอาบน้ำแร่ วารีบำบัด การฝึกกายบริหารท่าฤๅษีดัดตน การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการการบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

Table 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ระดับความต้องการ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. การนวดแผนไทย	3.06	0.85	ปานกลาง
2. การนวดเท้า	2.61	0.89	ปานกลาง
3. การอบ / ประคบสมุนไพร	3.05	0.94	ปานกลาง
4. สูดคนธบำบัด	3.39	0.87	ปานกลาง
5. การบริการอาบน้ำแร่	3.29	1.12	ปานกลาง
6. วารีบำบัด	3.40	0.81	ปานกลาง
7. การฝึกกายบริหารท่าฤาษีตัดตน	3.07	0.89	ปานกลาง
8. การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา	2.61	1.29	ปานกลาง
9. การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	3.05	1.01	ปานกลาง
10. การบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม	3.44	0.90	มาก

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ตามตารางที่ 3

Table 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	Beta	t	p - value
ผลิตภัณฑ์ (P1)	0.167	2.905	0.004*
ราคา(P2)	0.241	4.076	0.000*
สถานที่ (P3)	0.163	2.911	0.004*
การส่งเสริมการตลาด(P4)	-0.109	-1.957	0.051
R ² = 0.248 Adj R ² = 0.243 Std Error of Est. = 0.58738			
F = 48.583 Sig. = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาด แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถพิจารณาแนวโน้มความสัมพันธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคาส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ และด้านสถานที่ตามลำดับ ยกเว้นด้านการส่งเสริมการตลาดถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังแสดงในภาพที่ 2

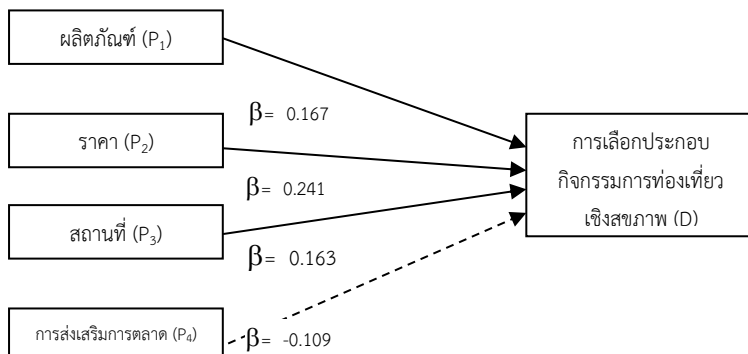

Figure 2 โมเดลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

6.3 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายใต้แนวคิดการออกแบบประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

คณะผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชน เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในตำบลนางแล และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลนางแล เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายใต้แนวคิดการออกแบบประสบการณ์และผลจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อการใช้บริการและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยคำนึงถึงประสบการณ์เชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ โดยกิจกรรมดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการออกแบบกิจกรรมเชิงประสบการณ์บนฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทดลองให้บริการจริงแก่นักท่องเที่ยว และปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยได้รับประสบการณ์ทั้ง 5 ด้านคือ รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส ประกอบด้วย กิจกรรม

การเรียนรู้ (Learning) กิจกรรมการชิม (Testing) กิจกรรมการใช้บริการ (Using) และกิจกรรมการซื้อของ (Buying) ดังแสดงในตารางที่ 4

Table 4 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย แยกตามประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ

ประสบการณ์ที่ นักท่องเที่ยว ได้รับ	กิจกรรม	แนวคิดการออกแบบ กิจกรรม	ดำเนินการโดย
การลงมือทำ และเรียนรู้วิถี ชีวิตของ ชุมชนนางแล	1) การทำลูก ประคบสมุนไพร	นำเสนอภูมิปัญญาการ บำบัดรักษาด้วยสมุนไพร	วิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวตำบล นางแล
	ยาหม่องและน้ำมัน ไพล	ล้านนา	
	2) การทำแกงแค ยำหัวปลี และ เชียงดาผัดไข่	นำเสนอเมนูอาหารท้องถิ่นที่ ช่วยในการดูแลสุขภาพ	วิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวตำบล นางแล
	3) การปลูกและ เก็บผักปลอด สารพิษ	นำเสนอวิถีการทำเกษตร แบบพอเพียงและได้เก็บผัก สดปลอดสารพิษ	กลุ่มเกษตรกรผัก ปลอดสารพิษ
การ รับประทาน อาหารที่สด สะอาด	4) การทำเครื่อง ปั้นดินเผา	ผ่อนคลายจิตใจ ผีอกสมาธิ ด้วยการออกแบบลวดลาย บนเครื่องปั้นดินเผาเพื่อเป็น ของที่ระลึก	บ้านดอยดินแดง
	1) อาหารเพื่อ สุขภาพ	รับประทานอาหารท้องถิ่นที่ เลือกใช้วัตถุดิบและสมุนไพร ในพื้นที่โดยเน้นการปรับ สมดุลของร่างกาย	ณ ฟุ่งเคียงดอย และร้านอาหาร กิฟ กรีน ฟาร์ม เฮ้าส์ เชียงราย

ประสบการณ์ที่ นักท่องเที่ยวจะ ได้รับ	กิจกรรม	แนวคิดการออกแบบ กิจกรรม	ดำเนินการโดย
ปลอดภัยและมีสุขภาพที่ดี	2) ดำรับอาหารจากสับประรด	นำเสนอเมนูอาหารทั้งคาวหวานที่นำสับประรดนางแลมาเป็นวัตถุดิบหลัก	บ้านสับประรด น้ำผึ้ง
	3) เครื่องดื่มสมุนไพรตามธาตุเจ้าเรือน	นำเสนอภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรเพื่อปรับสมดุลร่างกายตามธาตุเจ้าเรือน	วิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวตำบลนางแล
การผ่อนคลายจิตใจและร่างกายไปกับกิจกรรมการบำบัดรักษาสุขภาพ	1) การบำบัดร่างกายแบบล้านนา	นำเสนอภูมิปัญญาการบำบัดรักษาแบบล้านนา ดั้งเดิมได้แก่ การตอกเส้น การย่ำขาง การนวดอย่างสมุนไพร แช่เท้าสมุนไพร สบาสู่ไม้ การเช็ดใบไม้ และการทาเหงาควายฟ้าผ่า	โฮงฮอมผญา โฮงยาหมอเมือง ล้านนา
	2) นวดหน้า นวดตัว ชัดผิว	นำเสนอการดูแลร่างกายและผิวพรรณด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน	บ้านอบสมุนไพร แม่คำหล้า
	3) ปั่นเดิมสุข (ภาพ)	ปั่นจักรยานตามเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อชมบรรยากาศทุ่งข้าวและสวนเกษตร	วิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวตำบลนางแล
	4) โยคะ	เรียนรู้วิธีการโยคะที่มีการผสมผสานศาสตร์โยคะอินเดียและล้านนาเข้าด้วยกัน	อดิณโณโยคะ อ้อชลัม

ประสบการณ์ที่ นักท่องเที่ยว ได้รับ	กิจกรรม	แนวคิดการออกแบบ กิจกรรม	ดำเนินการโดย
	5) เดินป่าระยะ สั้นชมวิวนา ขั้นบันได	กิจกรรมสำหรับผู้ที่ต้องการ ออกกำลังกายไปพร้อมกับ การชมภูมิทัศน์ที่สวยงาม ของนาขั้นบันได	เทศบาลนางแล
เลือกซื้อของ ฝากของที่ ระลึกที่มา จากชุมชน	1) ตลาดปิ่นสุข (ภาพ)	เปิดโอกาสให้ชุมชนนำ ผลผลิตทางการเกษตรที่ ปลอดภัย ปลอดภัย สมุนไพรแปรรูป รูป ของฝากและของที่ระลึก มาวางขายให้นักท่องเที่ยว	เทศบาลนางแล

คณะผู้วิจัยร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน คนในชุมชน เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว
ในตำบลนางแล ได้นำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่พัฒนาขึ้น มาจัดทำ
เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลนางแลโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มที่มี
การดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนได้แก่ วิสาหกิจชุมชน ร้านอาหาร เกษตรกร
แหล่งท่องเที่ยว และเทศบาลตำบลนางแล ซึ่งได้โปรแกรมการท่องเที่ยวจำนวน
2 โปรแกรม ประกอบด้วยโปรแกรมแบบครึ่งวันและโปรแกรมแบบเต็มวัน ดังนี้

โปรแกรมที่ 1 สุขสบาย (ครึ่งวัน)

เวลา	กิจกรรม
8.30 น.	ต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้วยน้ำสับประดานงแลหรือน้ำสมุนไพร
9.00 น.	กิจกรรมเรียนรู้การแปรรูปสมุนไพรลูกประคบและน้ำมันไพล ณ วิชาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลนางแล
10.00 น.	กิจกรรมบำบัดร่างกายแบบล้านนา โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการการตอกเส้น ย่ำช่าง และแช่เท้า ณ โฮงฮอมผญา โฮงยาหมอเมืองล้านนา
11.30 น.	เลือกซื้อสมุนไพรแปรรูปและสินค้าปลอดสารพิษ ณ ตลาดปิ่นสุก(ภาพ)
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวันเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ ณ พุงเคียงคอยหรือเลือกรับประทานตำรับอาหารจากสับประด ณ บ้านสับประดน้ำผึ้ง
13.00 น.	นักท่องเที่ยวเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมที่ 2 สุขชีวา (เต็มวัน)

เวลา	กิจกรรม
8.30 น.	ต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ด้วยเครื่องดื่มสมุนไพรตามธาตุเจ้าเรือน
9.00 น.	กิจกรรม DIY ออกแบบลวดลายเครื่องปั้นดินเผา ณ บ้านดอยดินแดง
10.30 น.	เที่ยวชมสวนผักปลอดสารพิษ ณ กลุ่มเกษตรกรผักปลอดสารพิษ
11.00 น.	เรียนรู้การทำอาหารล้านนาเพื่อสุขภาพ ณ วิชาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลนางแล
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน โดยสามารถเลือกรับประทาน - ตำรับอาหารจากสับประด ณ บ้านสับประดน้ำผึ้ง - บุฟเฟ่ต์อาหารสุขภาพ ณ ร้านอาหาร กิฟ กรีน ฟาร์ม เฮาส์ เชียงราย
13.00 น.	เลือกประกอบกิจกรรมผ่อนคลายร่างกาย - การบำบัดร่างกายแบบล้านนา ได้แก่ การตอกเส้น การย่ำช่าง การนอยย่างสมุนไพร แช่เท้าสมุนไพร ณ โฮงฮอมผญา โฮงยาหมอเมืองล้านนา

เวลา	กิจกรรม
15.00 น.	- การบำบัดผิพรรณ นวดหน้า นวดตัว ชัดผิว ณ บ้านอบสมุนไพรแม่คำหล้า กิจกรรมโยคะที่ผสมผสานศาสตร์โยคะอินเดียและล้านนา ณ อตินาถ โยคะฮิลล์
16.00 น.	เลือกซื้อสมุนไพรแปรรูป และสินค้าปลอดสารพิษ ณ ตลาดปิ่นสุ(ภาพ)
16.30 น.	นักท่องเที่ยวเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ทั้งนี้คณะวิจัยได้ทำการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแล ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว จำนวน 5 คนและตัวแทนหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 ทั้งนี้หากพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมีคะแนนมากที่สุด 3.57 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.38 ด้านบริการเสริมทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.30 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.20 และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.15 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ประเด็นเร่งด่วนที่ควรมีการปรับปรุงได้แก่ การพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับการให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการบริหารจัดการการให้บริการด้านยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ดังแสดงในตารางที่ 4

Table 4 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแล

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลความ
1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.20	0.60	ปานกลาง
2. กิจกรรมการท่องเที่ยว	3.57	0.57	มาก
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.15	0.62	ปานกลาง
4. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.38	0.68	ปานกลาง
5 บริการเสริมทางการท่องเที่ยว	3.30	0.64	ปานกลาง
ความพึงพอใจในภาพรวม	3.47	0.62	มาก

7. อภิปรายและสรุปผล

การศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบ การท่องเที่ยว 5As ของชุมชนในตำบลนางแล ถือได้ว่าตำบลนางแลมีศักยภาพ ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศได้ โดยมีแหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด และระดับประเทศ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์บ้านดำ เครื่องปั้นดินเผาตอยดินแดง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติในการเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงศักยภาพ ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแล้วอาจกล่าวได้ว่าตำบลนางแลมีทุน ทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้แก่ การบำบัดรักษา แบบล้านนาโดยโงะยาหมอเมืองล้านนาเชียงรายหรือศูนย์เรียนรู้ชุมชนตำบลนางแล การแปรรูปสมุนไพรของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตำบลนางแล การทำการเกษตร ปลอดภัยปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรผักปลอดสารพิษ การดูแลผิวพรรณด้วยสมุนไพร ของบ้านอบสมุนไพรแม่คำหล้า กิจกรรมเดินป่าฯ ขันบันได กิจกรรมปั่นจักรยาน การโยคะ ซึ่งสามารถนำมาออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพได้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารัญ บุญชัย และจินนา ต้นศรวีพุธ (Boonchai & Tansaraviput, 2003) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทาง ไปท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจโดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในที่พักผ่อนหรือนอกที่พักผ่อน อย่างถูกวิธีตามหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของธนันรักษ์ วัชรธอร์ วรวิทย์ เฟื่องพันธ์ และสุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (Watcharathorn, Pengphan, & Kosaiyawat, 2017) ที่ได้ออกแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยนำเอาฐานทรัพยากรด้านวิถีไทย ธรรมชาติ และนันทนาการมาสร้างเป็นกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ได้นำเอาอัตลักษณ์ชุมชนทั้ง 3 ประการ ได้แก่ สืบประดุกแล ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรบำบัด และอากาศบริสุทธิ์มานำเสนอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์โดยเน้นการนำเสนอ วิถีชีวิตท้องถิ่นที่มีโดดเด่นไม่ซ้ำที่อื่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ที่แปลกใหม่ก่อให้เกิดความประทับใจที่ได้ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นพร้อมกับการสร้างความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเชมิกา อีรพงษ์ (Teerapong, 2020) ที่กล่าวว่า การสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เน้นการได้สัมผัสประสบการณ์ทางวัฒนธรรมเป็นกุญแจสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่การจดจำ ความประทับใจ และการกลับมาเยี่ยมชมซ้ำซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการท่องเที่ยว

ในส่วนของผลการศึกษาความต้องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพบว่านักท่องเที่ยวให้ความสนใจประกอบกิจกรรมเชิงสุขภาพประเภท การนวดแผนไทย นวดเท้า การอบ/ประคบสมุนไพร สูดกลิ่นบำบัด การบริการอาบน้ำแร่ วารีบำบัด การฝึกกายบริหารท่าฤาษีตัดตน การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการ การบริการผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงามในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

งานของคันทันนีย์ กระจ่างโหม และกรวรรณ สังขกร (Krachangchom & Sanghakorn, 2020) ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวชาวไทยชอบกิจกรรมการทานอาหารสุขภาพ/อาหารพื้นเมือง ฟังดนตรี/เล่นดนตรีอาบน้ำแร่ นวด และสปา นักท่องเที่ยวชาวจีนสนใจ กิจกรรมการนวด ทานอาหารสุขภาพ สปา ฟังดนตรี และอาบน้ำแร่ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นกลุ่มสูงอายุมักชอบกิจกรรมการนวด ทานอาหารสุขภาพ อาบน้ำแร่ และสปา นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรปชื่นชอบกิจกรรมการนวด ทานอาหารพื้นเมือง สปา อาบน้ำแร่ และโยคะ ซึ่งคล้ายคลึงกับนักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกาที่ชื่นชอบในกิจกรรมการนวด ทานอาหาร พื้นเมือง สปา อาบน้ำแร่ และโยคะ รวมถึงการศึกษาระยะ/สมาธิบำบัด/วิปัสสนา และเป็นไปในทางเดียวกับผลการศึกษาของนฤมล จันทร์มา (Chanma, 2022) ที่กล่าวว่าความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ ด้านการดูแลสุขภาพ ต้องการบริการสปาทั่วไป การบำบัดด้วยบ่อน้ำร้อน ด้านการดูแลสุขภาพจิต ต้องการการผ่อนคลายความเครียด ดนตรีบำบัด ด้านการดูแลสุขภาพจิต ต้องการการทำสมาธิบำบัด การบำบัดทางจิตวิญญาณ กิจกรรมทางด้านดนตรีในการดูแลสุขภาพกายใจ และการเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือ ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมาคือ การไม่ได้รับข้อมูลโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 20.5 ความไม่น่าสนใจของรูปแบบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.4 ความไม่สะดวกในการเดินทางเพื่อไปท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 14.0 สิ่งอำนวยความสะดวกที่พักและระบบสาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ 12.5 และความไม่ปลอดภัยของสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 13.9 ตามลำดับ ทั้งนี้งานวิจัยของเนตรทอง เพ็งทอง (Pengthong, 2019) กล่าวว่า สถานที่ในการให้บริการเชิงสุขภาพควรให้ความรู้สึกรับรองคลายสบายทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสะดวกสบายและธรรมชาติที่สวยงาม

โดยผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดพบว่า ปัจจัยด้านราคาส่งผลกระทบต่อทางเลือกประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของปราณปริยา นพคุณ (Noppakhun, 2018) ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ด้านบุคคล ด้านราคาสินค้า ด้านการบริการในแหล่งท่องเที่ยว และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ผลจากการวิจัยครั้งนี้แตกต่างออกไปอาจเนื่องมาจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้นักท่องเที่ยวมีกังวลในการใช้จ่ายเงินจึงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคามากกว่าด้านอื่นๆ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ควรส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างต่อเนื่องโดยการนำกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการบริการต้อนรับนักท่องเที่ยวและประเมินผลการให้บริการเพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ชุมชนท้องถิ่นและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวควรได้รับการฝึกอบรมด้านการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอย่างเร่งด่วนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำชมหรือมัคคุเทศก์ของชุมชนให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในอนาคต
3. ชุมชนควรมีการประสานงานและสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีด้านการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัดเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน

4. ควรดำเนินการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสร้างบรรยากาศของสถานที่และแหล่งเรียนรู้ให้มีความสะอาด เป็นระเบียบ ถูกหลักอนามัย และมีความสวยงามเพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่มาเยี่ยมชม

8.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการยกระดับการให้บริการของผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชุมชนให้ได้มาตรฐาน

2. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการสื่อสารการตลาด และกลุ่มตลาดเป้าหมายที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน

9. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารและสถาบันวิจัยและพัฒนาที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ด้วยการวิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำแนะนำตลอดจนร่วมดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงและเห็นผลเชิงประจักษ์นำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในตำบลนางแลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

References

Boonchai, A. & Tansaraviput, J. (2003). Health tourism, a new selling point of Thai tourism. *Economic and Social Journal*, 40(4), 22-27. (in Thai)

- Chanma, N. (2022). Potential and market demand for health tourism from hot springs in Phetchabun Province. *Journal of Science and Technology Chiang Rai Rajabhat University*, 1(1), 40 – 56. (in Thai)
- Cochran, W.G. (1977) *Sampling Techniques*. 3rd Edition, John Wiley & Sons, New York.
- Daver, C. (2010). *Experiential Tourism and the Cyprus Hotel Experience: A Canadian Perspective, with Suggestions, Ideas, and Opportunities*. <http://cyhma.com/images/userfiles/file/pasydixe.pdf>.
- Dickman, C.R. (1996). *Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna*. Australian Nature Conservation Agency. Canberra
- Jennings, G., Lee, Y. S. , Ayling, A., Lunny, B., Cater, C. & Ollenburg, C. (2009). Quality Tourism Experiences: Reviews, Reflections, Research Agendas, *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 18(2-3), 294-310.
- Global Wellness Institute. (2014). *The Global Wellness Tourism Economy 2013*. <http://www.globalwellnesssummit.com>.
- Jennings, G. R. & Nickerson, N. (Eds.). (2006). *Quality tourism experiences*. Burlington, MA: Elsevier.
- Karwacki, J. (2011). *Haven't been there, done that: How Experiential Tourism is Transforming the Travel Experience*. Caribbean Sustainable Tourism Conference 2011. <http://www.onecaribbean.org/content/files/Experiential%20TravelCarib%20ST%20Conf%20FINAL.pdf>.

- Kotler, P. (2000) *Marketing Management: The Millennium Edition*. Person Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Krachangchom, S. & Sangkhakorn, K. (2020). Behavior and needs of health promotion Thais and foreigners tourists in the upper northern region. *Academic Journal of the University of the Thai Chamber of Commerce Humanities and social sciences*, 40(1), 57 – 76. (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2020). *Situation Thai Tourism*. TOURISM ECONOMIC, Volume 1, Issue 4, 17. (in Thai)
- Nang Lae Sub district Municipality. (2018). *Local development plan 2018 – 2022*. Chiang Rai Province. (in Thai)
- Noppakhun, P. (2018). *The Effects of Tourism Marketing Factors (7Ps) on the Foreign Divers' Decision to a Scuba Diving in Thailand* [Master's thesis, Bangkok University]. (in Thai)
- Pengthong, N. (2019). Factors affecting wellness tourism of foreign tourists, Koh Samui District Surat Thani Province. *Academic Journal of Pathum Thani University*, 11(1), 267 – 277. (in Thai)
- Pine, B. J. & Gilmore, H. J. (1999). *The experience economy*. MA: Harvard Business School Press Publications.
- Quality of Life Promotion Division. (2019). *Chiang Rai Province Tourism Promotion Development Master Plan 2018-2022*. Chiang Rai Provincial Administrative Organization. Chiang Rai. (in Thai)
- Report on the tourism economy. (2022). *COVID and its impact on Thai tourism*. <https://www.mots.go.th/>. (in Thai)

- Sriwilai, S. & Thongsri, R. (2021). The spread of COVID-19 has affected tourism in Thailand. *Journal of Corporate Management and Local Innovation*, 7(8), 405 – 416. (in Thai)
- Tantivejkul, P. (2003). *Health tourism*. Tourism Brochure, 22(1), 30-41. (in Thai)
- Teerapong, K. (2020). A Study of Experience Design for the Development of Cultural Tourism. *The Fine & Applied Arts Journal*, 13(1), 1 – 15. (in Thai)
- Thaweesri, C. (2014). *Health tourism*. <https://www.l3nr.org/posts/166878>. (in Thai)
- Tourism Authority of Thailand. (2009). *Health tourism*. [http://thai.tourismthailand.org/Tourist attractions and activities/ Tourism activity types/Health tourism](http://thai.tourismthailand.org/Tourist%20attractions%20and%20activities/Tourism%20activity%20types/Health%20tourism). (in Thai)
- UNTWO. (2022). *UNWTO ANNUAL REPORT 2017*. [https:// www.unwto.org/global/publication/unwto-annual-report-2017](https://www.unwto.org/global/publication/unwto-annual-report-2017).
- Watcharathorn, T., Pengphan, W., & Kosaiyawat, S. (2017). Guidelines for promoting health tourism for the elderly in Mueang District, Chonburi Province. *Journal of Education and Social Development*, 13(1), 260 -275. (in Thai)
- Wongpratum, N., & Phumvitchuvet, D. (2021). The Health Tourism Management Model for Community Based on the King's Philosophy. *Journal of Arts Management*, 5(2), 299–311. (in Thai)